

Dále by prevence úrazů měla vycházet z podrobného rozboru příčin úrazů, rizikových činností, prostředí i charakteristik postižených jedinců. Měla by být zaměřena na prevenci technologickou a zdravotně výchovnou.

Žádoucí by rovněž bylo zajistit vhodné technické vybavení táborových sportovišť kvalitními a bezpečnostními povrchy.

V rámci tohoto výzkumu byla získána základní epidemiologická data o úrazech vzniklých na letních dětských táborech, které lze využít jako základ pro další studie v této oblasti.

LITERATURA

[1] BOCKSCHNEIDEROVÁ A., *Rizika vzniku úrazů na letním táboře pro děti trpící enurézou a enkoprézou*. Prevence úrazů, otrav a násilí. č. 1, roč. 5, České Budějovice: 2009, s. 41–44. ISSN 1801-0261.

[2] GRIVNA, M. a kol. *Dětské úrazy a možnosti jejich prevence*. 1.vyd. Praha: Centrum úrazové prevence UK 2. LF a FN Motol, Praha, ČR, 2003. 137 s. ISBN 80-239-2063-4.

[3] NOVOTNÁ, J. *Epidemiologická studie úrazů dětí na letních dětských táborech*. In Zborník XII. Vedeckej konferencie pedagogických pracovníkov s mezinárodnou účastou Výchova a vzdelávanie v ošetrovatelstve zamerané na rozširujúcu rolu sestry – sestra výskumníčka, Varia. Skalica: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o., 2010. s. 204 – 211. ISBN 978-80-89271-82-5.

[4] RALBOVSKÁ, R., KNEZOVIC, R. *Komunikace pro pomáhající profese II*. Praha: EVC, 2010. 155 s. ISBN 978-80-87386-05-7.

[5] SOUKUPOVÁ V., ŠVESTKOVÁ R., *Úrazy a otravy dětí při pobytu v přírodě*. Prevence úrazů, otrav a násilí. č. 1, roč. 5, České Budějovice: 2009, s. 162-170. ISSN 1801-0261.

[6] ŠIMÁK, M. *Lidská práva – od historie do současnosti*, Kontakt č.1-2, roč. 7, České Budějovice: 2005, s. 115 – 120. ISSN 1212-4117

[7] ÚZIS. Vývoj úrazovosti dětí do roku 2006, 15.2.2008

[8] VYHLÁŠKA č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, Česká republika

Ю.М. ОХРИМЕНКО, Ю.Я. ВОЛОЩАК

ПЕРШИЙ БДЖОЛЯР

(до 235 річниці з дня народження Петра Прокоповича)

Стаття присвячена першому українському бджоляру Петру Прокоповичу

Ключові слова: вулик, мед, віск

Статья посвящена первому украинскому пчеловоду Петру Прокоповичу

Ключевые слова: улей, мед, воск

Article devoted to the first Ukrainian beekeepers relocated

Key words: hive, honey, beeswax

Бронзовий медальйон із профілем П.Прокоповича на пам'ятнику

Львів багатий на оригінальні пам'ятники. Достатньо згадати пам'ятник жабі (споруджений стараннями фізіологів Львівського медичного інституту), чи пам'ятник першому футбольному матчу в Україні (на території Стрийського парку).

Та є у Львові пам'ятник, про який знає лише вузьке коло осіб. Маємо на увазі пам'ятник Петру Івановичу Прокоповичу (1775-1850) – першому у світі бджоляру. Ми не перебільшуємо. Віск і мед супроводжують людство від часів неоліту. Але тодішній спосіб добування продуктів бджільництва можна назвати бортництвом. Аби добути продукти бджільництва, доводилося знищувати бджолосім'ю. Неважко уявити наскільки коштовним були ці продукти, особливо віск. Наприклад, у середньовічному Львові за фальшування монети і за фальшування воску була одна кара – спалення на багатті. Адже віск при розрахунках ходив на рівні із дзвінкою монетою. Так тривало аж до XIX століття.

Справжню революцію у бджільництві зробив українець Петро Прокопович. Петро Іванович Прокопович народився в сім'ї священика. Закінчив Київську духовну академію, після чого пішов в 1794 р. на військову службу. В 1798 р. вийшов у відставку в чині поручника, повернувся в с.Митченки і зайнявся бджільництвом.

В 1814 р. Прокопович винайшов рамковий (втулковий) вулик. Першим в світі одержав чистий стільниковий мед без розплоду і попереднього знищення бджіл. У своєму вулику магазин від гнізд відділяв дощатою перегородкою з пропилами для переходу робочих бджіл, яка є прототипом сучасної роздільної гратки. Цю дату можна вважати перехідною від бортництва до промислового бджільництва. А Петра Прокоповича – першим у світі бджолярем. Вже у 1830 році Петро Прокопович у своєму невеличкому маєтку Митченки поблизу Батурина встановив рекорд, ніким не побитий і донині. Його пасіка налічувала 10 тисяч вуликів. З плином часу система Прокоповича вдосконалювалася іншими бджолярами. Але її основа залишилася незмінною.

Прокопович створив і очолював (1828-1850 рр) першу в Росії школу бджільництва. В 1843 р. цю школу в с.Пальчики відвідав Т.Г.Шевченко, який згодом написав: «... там біля Батурина живе наш великий пасічник Прокопович».

Багаторазово нагороджувався золотими та іншими медалями, цінними подарунками, обирався членом-кореспондентом Московського товариства сільського господарства. Написав багато робіт із бджільництва.

Пам'ятник бджолиному вулику П.Прокоповича у Львівському Національному музеї

У 1814 році він запровадив рамковий вулик. Таким чином, з'явилася можливість забирати у бджіл частину меду і воску, не ліквідовуючи самої бджолосім'ї. Ось чому у 1906 році з'їзд бджолярів у Львові своїм коштом відкрив пам'ятник Петру Прокоповичу, як засновникові бджільництва. Пам'ятник зроблений з вапняку, точно відтворює винайдений Прокоповичем вулик. Бронзовий медальйон із профілем Прокоповича скромно, але

вишукано розповідає про те, кому він присвячений. Величне не завжди велике за розмірами. Цей пам'ятник і нині можемо побачити на подвір'ї Національного музею у Львові по вулиці Драгоманова. І поклавши руку на серце, мусимо визнати, що він подобається нам більше, ніж деякі інші помпезні львівські монументи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухарев Г.Ф. Улей //БСЭ, т.26, третє издание. – Москва, Издательство Советская энциклопедия. – 1977. – С.1794-1795.
2. Книга рекордів України //Львів, 1977. – С.128.
3. Панишко Ю.М., Ковцун В.І., Козій Р.С., Тарасов В.В. Комплексна характеристика бджолиного пилку //Здоровий спосіб життя: зб. наук. ст. /Ред. – доц. Ю.М.Панишка – Л: [б.в], 2010. – вип. 47. – С.22.
4. Прокопович Петро Іванович //УРЕ, т.9. вид. друге. Гол редакція УРЕ, Київ. – 1983. – С. 127.
5. Білик Е.В. Прокопович Петро Іванович // Сучасний словник – довідник бджоляра. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006. – С.528.
6. Енциклопедия меда. – Изд. «Літопис», 2009. – С.11.

**Ю.М. ПАНИШКО, В.І. КОВЦУН,
Р.С. КОЗІЙ, В.В. ТАРАСОВ**

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОДУКТІВ БДЖІЛЬНИЦТВА ДЛЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ЛЮДЕЙ

Стаття присвячена проблемі застосування продуктів бджільництва для оздоровлення людей.

Ключові слова: продукти бджільництва, лікування, оздоровчий ефект.

Статья посвящена проблеме применения продуктов пчеловодства для оздоровления людей.

Ключевые слова: продукты пчеловодства, лечение, оздоровительный эффект

The article deals with the use of bee products for healing the people.

Key words: bee products, treatment, health effects.

Лікувальне застосування меду

Лікування медом має два основних протипокази: підвищена чутливість до меду па цукровий діабет.

Народна медицина та багато лікарів застосовують мед як допоміжний засіб при запальних процесах верхніх дихальних шляхів. Відомі сиропи, в які до відхаркуючих та протизапальних засобів додають мед.

Мед широко застосовують при простудних захворюваннях разом з іншими ліками та харчовими продуктами: мед з теплим молоком, мед з лимонним соком, мед з чаєм.

При катарах верхніх дихальних шляхів, фарингітах, ларингітах, синуїтах Младенов (1978) рекомендував застосовувати аерозольні та парові інгаляції з медом. Аерозольні та парові інгаляції з бджолиним медом дають добрий терапевтичний ефект при лікуванні хронічних бронхітів, бронхоектазів, бронхіальної астми.

Лікування понад 800 хворих хронічним бронхітом медом в комбінації з прополісом упродовж 20 днів показало покращення стану у 92% пацієнтів. Петров лікував аерозольними інгаляціями медом з маточним молочком і медом з прополісом 170 дітей, хворих на спастичний бронхіт. Встановлена перевага в лікувальній дії меду з маточним молочком.

Дослідниками Болгарії, СРСР встановлено позитивний результат застосування меду при лікуванні гастритів та виразкової хвороби шлунка та 12-палої кишки.